

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 185 (XXIX) — Nr. 642

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 4 august 2017

SUMAR

Nr.	Pagina	Pagina
DECRETE		
836. — Decret privind trecerea în rezervă a unui general-maior cu două stele din Ministerul Apărării Naționale	1	
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE		
Decizia nr. 94 din 28 februarie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (3), art. 3, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și (3), art. 7, art. 8 alin. (1) și (5), art. 10 și 11 din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, precum și a legii în ansamblul său	2–12	13–16
		★
		Rectificări
		16

DECRETE

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

DECRET

privind trecerea în rezervă a unui general-maior cu două stele din Ministerul Apărării Naționale

În temeiul prevederilor art. 94 lit. b) și ale art. 100 din Constituția României, republicată, ale Legii nr. 80/1995 privind Statutul cadrelor militare, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale Legii nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat, cu modificările și completările ulterioare,
având în vedere propunerea ministrului apărării naționale,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Domnul general-maior cu două stele Hurmuz *Constantin* Paul trece în rezervă.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

În temeiul art. 100 alin. (2) din
Constituția României, republicată,
contrasemnăm acest decret.

PRIM-MINISTRU
MIHAI TUDOSE

București, 4 august 2017.
Nr. 836.

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 94

din 28 februarie 2017

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (3), art. 3, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și (3), art. 7, art. 8 alin. (1) și (5), art. 10 și 11 din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, precum și a legii în ansamblul său

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Cosmin-Marian Văduva	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (3), art. 3, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și (3), art. 7, art. 8 alin. (1) și (5), art. 10 și 11 din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, excepție ridicată de Societatea Bancpost — S.A. din București în dosarele nr. 959/310/2016 al Judecătoria Sinaia, nr. 6.108/320/2016/a1 și nr. 6.038/320/2016/a1 ale Judecătoria Târgu Mureș — Secția civilă, nr. 2.895/305/2016 al Judecătoria Sfântu Gheorghe, nr. 4.253/221/2016 al Judecătoria Deva — Secția civilă, nr. 1.975/252/2016 al Judecătoria Lugoj, nr. 13.509/197/2016 al Judecătoria Brașov, nr. 4.323/204/2016 al Judecătoria Câmpina, nr. 1.127/184/2016 al Judecătoria Balș, nr. 14.142/4/2016 al Judecătoria Sectorului 4 București, nr. 10.677/271/2016 al Judecătoria Oradea — Secția civilă, nr. 10.297/180/2016 al Judecătoria Bacău — Secția civilă, nr. 5.964/278/2016 al Judecătoria Petroșani, nr. 6.552/1748/2016 al Judecătoria Cornetu, nr. 10.787/233/2016 al Judecătoria Galați — Secția civilă, nr. 2.852/207/2016 al Judecătoria Caracal, nr. 9.688/236/2016 al Judecătoria Giurgiu, nr. 3.488/312/2016 al Judecătoria Slobozia, nr. 20.797/245/2016 al Judecătoria Iași — Secția civilă, nr. 11.965/193/2016 al Judecătoria Botoșani — Secția civilă, nr. 3.697/290/2016 al Judecătoria Reșița și nr. 6.559/190/2016 al Judecătoria Bistrița — Secția civilă și care formează obiectul dosarelor Curții Constituționale nr. 1.404D/2016, 1.456D/2016, 1.457D/2016, 1.460D/2016, 1.636D/2016, 1.669D/2016, 1.686D/2016, 1.772D/2016, 1.773D/2016, 1.921D/2016, 1.934D/2016, 1.948D/2016, 1.951D/2016, 1.964D/2016, 1.987D/2016, 2.067D/2016, 2.106D/2016, 2.107D/2016, 2.113D/2016, 2.165D/2016, 2.209D/2016 și 2.239D/2016. În Dosarul Curții nr. 2.239D/2016, excepția de neconstituționalitate a fost ridicată și de către Societatea ERB New Europe Funding II B.V. din București.

2. Dezbaterile au avut loc la data de 16 februarie 2017, cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loreana Veisa, și în prezența părții Refec Constantin Adrian, parte în Dosarul nr. 1.772D/2016, când Curtea, în temeiul dispozițiilor art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992, a dispus conexarea dosarelor nr. 1.456D/2016, 1.457D/2016, 1.460D/2016, 1.636D/2016, 1.669D/2016, 1.686D/2016, 1.772D/2016, 1.773D/2016, 1.921D/2016, 1.934D/2016, 1.948D/2016, 1.951D/2016, 1.964D/2016, 1.987D/2016, 2.067D/2016, 2.106D/2016, 2.107D/2016, 2.113D/2016,

2.165D/2016, 2.209D/2016 și 2.239D/2016 la Dosarul nr. 1.404D/2016, care a fost primul înregistrat, aceste dezbateri fiind consemnate în încheierea de ședință de la acea dată. La același termen, în temeiul dispozițiilor art. 57 și art. 58 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, Curtea a amânat pronunțarea pentru data de 28 februarie 2017, când a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

3. Prin Încheierea din 19 iulie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 959/310/2016, **Judecătoria Sinaia a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și (3), art. 7, art. 8 alin. (1) și (5), art. 10 și 11 din Legea nr. 77/2016**, excepție ridicată de Societatea Bancpost — S.A. din București într-o cauză având ca obiect soluționarea unei contestații privind neîndeplinirea condițiilor de admisibilitate a procedurii dării în plată.

4. Prin încheierile din 1 iulie 2016, pronunțate în dosarele nr. 6.108/320/2016/a1 și nr. 6.038/320/2016/a1, **Judecătoria Târgu Mureș — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3, art. 8 alin. (5), art. 10 și 11 din Legea nr. 77/2016**, excepție ridicată de Societatea Bancpost — S.A. din București în cauze având ca obiect soluționarea unor contestații privind neîndeplinirea condițiilor de admisibilitate a procedurii dării în plată.

5. Prin Încheierea din 26 iulie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 2.895/305/2016, **Judecătoria Sfântu Gheorghe a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și (3), art. 7, art. 8 alin. (1) și (5), art. 10 și 11 din Legea nr. 77/2016**, excepție ridicată de Societatea Bancpost — S.A. din București într-o cauză având ca obiect soluționarea unei contestații privind neîndeplinirea condițiilor de admisibilitate a procedurii dării în plată.

6. Prin Încheierea din 30 august 2016, așa cum a fost modificată prin Încheierea de îndreptare eroare materială din 1 septembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 4.253/221/2016, **Judecătoria Deva — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și (3), art. 7, art. 8 alin. (1) și (5), art. 10 și 11 din Legea nr. 77/2016**, excepție ridicată de Societatea Bancpost — S.A. din București într-o cauză având ca obiect soluționarea unei contestații privind neîndeplinirea condițiilor de admisibilitate a procedurii dării în plată.

7. Prin Încheierea din 30 august 2016, pronunțată în Dosarul nr. 1.975/252/2016, **Judecătoria Lugoj a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și (3), art. 7, art. 8 alin. (1) și (5), art. 10 și 11 din Legea nr. 77/2016**, excepție ridicată de Societatea Bancpost — S.A. din București într-o cauză având ca obiect soluționarea unei contestații privind neîndeplinirea condițiilor de admisibilitate a procedurii dării în plată.

8. Prin Încheierea din 22 iulie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 13.509/197/2016, **Judecătoria Brașov a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și (3), art. 7, art. 8 alin. (1) și (5), art. 10 și 11 din Legea nr. 77/2016**, excepție ridicată de Societatea Bancpost — S.A. din București într-o cauză având ca obiect soluționarea unei contestații privind neîndeplinirea condițiilor de admisibilitate a procedurii dării în plată.

9. Prin Încheierea din 8 septembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 4.323/204/2016, **Judecătoria Câmpina a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și (3), art. 7, art. 8 alin. (1) și (5), art. 10 și 11 din Legea nr. 77/2016**, excepție ridicată de Societatea Bancpost — S.A. din București într-o cauză având ca obiect soluționarea unei contestații privind neîndeplinirea condițiilor de admisibilitate a procedurii dării în plată.

10. Prin Încheierea din 14 septembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 1.127/184/2016, **Judecătoria Balș a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3, art. 8 alin. (5), art. 10 și 11 din Legea nr. 77/2016**, excepție ridicată de Societatea Bancpost — S.A. din București într-o cauză având ca obiect soluționarea unei contestații privind neîndeplinirea condițiilor de admisibilitate a procedurii dării în plată.

11. Prin Încheierea din 6 septembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 14.142/4/2016, **Judecătoria Sectorului 4 București a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și (3), art. 7, art. 8 alin. (1) și (5), art. 10 și 11 din Legea nr. 77/2016**, excepție ridicată de Societatea Bancpost — S.A. din București într-o cauză având ca obiect soluționarea unei contestații privind neîndeplinirea condițiilor de admisibilitate a procedurii dării în plată.

12. Prin Încheierea din 26 septembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 10.677/271/2016, **Judecătoria Oradea — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și (3), art. 7, art. 8 alin. (1) și (5), art. 10 și 11 din Legea nr. 77/2016**, excepție ridicată de Societatea Bancpost — S.A. din București într-o cauză având ca obiect soluționarea unei contestații privind neîndeplinirea condițiilor de admisibilitate a procedurii dării în plată.

13. Prin Încheierea din 15 septembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 10.297/180/2016, **Judecătoria Bacău — Secția civilă, a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și (3), art. 7, art. 8 alin. (1) și (5), art. 10 și 11 din Legea nr. 77/2016**, excepție ridicată de Societatea Bancpost — S.A. din București într-o cauză având ca obiect soluționarea unei contestații privind neîndeplinirea condițiilor de admisibilitate a procedurii dării în plată.

14. Prin Încheierea din 28 septembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 5.964/278/2016, **Judecătoria Petroșani a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și (3), art. 7, art. 8 alin. (1) și (5), art. 10 și 11 din Legea nr. 77/2016**, excepție ridicată de Societatea Bancpost — S.A. din București într-o cauză având ca obiect soluționarea unei contestații privind neîndeplinirea condițiilor de admisibilitate a procedurii dării în plată.

15. Prin Încheierea din 1 septembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 6.552/1748/2016, **Judecătoria Cornetu a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3, art. 8 alin. (5), art. 10 și 11 din Legea nr. 77/2016**, excepție ridicată de Societatea Bancpost — S.A.

din București într-o cauză având ca obiect soluționarea unei contestații privind neîndeplinirea condițiilor de admisibilitate a procedurii dării în plată.

16. Prin Încheierea din 28 septembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 10.787/233/2016, **Judecătoria Galați — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (3), art. 3, art. 8 alin. (5), art. 10 și 11 din Legea nr. 77/2016**, excepție ridicată de Societatea Bancpost — S.A. din București într-o cauză având ca obiect soluționarea unei contestații privind neîndeplinirea condițiilor de admisibilitate a procedurii dării în plată.

17. Prin Sentința civilă nr. 1.916 din 26 septembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 2.852/207/2016, **Judecătoria Caracal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3, art. 8 alin. (5), art. 10 și 11 din Legea nr. 77/2016**, excepție ridicată de Societatea Bancpost — S.A. din București într-o cauză având ca obiect soluționarea unei contestații privind neîndeplinirea condițiilor de admisibilitate a procedurii dării în plată.

18. Prin Încheierea din 29 septembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 9.688/236/2016, **Judecătoria Giurgiu a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și (3), art. 7, art. 8 alin. (1) și (5), art. 10 și 11 din Legea nr. 77/2016**, excepție ridicată de Societatea Bancpost — S.A. din București într-o cauză având ca obiect soluționarea unei contestații privind neîndeplinirea condițiilor de admisibilitate a procedurii dării în plată.

19. Prin Încheierea din 13 iulie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 3.488/312/2016, **Judecătoria Slobozia a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și (3), art. 7, art. 8 alin. (1) și (5), art. 10 și 11 din Legea nr. 77/2016**, excepție ridicată de Societatea Bancpost — S.A. din București într-o cauză având ca obiect soluționarea unei contestații privind neîndeplinirea condițiilor de admisibilitate a procedurii dării în plată.

20. Prin Încheierea din 5 octombrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 20.797/245/2016, **Judecătoria Iași — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (3), art. 3, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și (3), art. 7, art. 8 alin. (1) și (5), art. 10 și 11 din Legea nr. 77/2016**, excepție ridicată de Societatea Bancpost — S.A. din București într-o cauză având ca obiect soluționarea unei contestații privind neîndeplinirea condițiilor de admisibilitate a procedurii dării în plată.

21. Prin Încheierea din 3 octombrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 11.965/193/2016, **Judecătoria Botoșani — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și (3), art. 7, art. 8 alin. (1) și (5), art. 10 și 11 din Legea nr. 77/2016**, excepție ridicată de Societatea Bancpost — S.A. din București într-o cauză având ca obiect soluționarea unei contestații privind neîndeplinirea condițiilor de admisibilitate a procedurii dării în plată.

22. Prin Încheierea din 20 septembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 3.697/290/2016, **Judecătoria Reșița a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și (3), art. 7, art. 8 alin. (1) și (5), art. 10 și 11 din Legea nr. 77/2016**, excepție ridicată de Societatea Bancpost — S.A. din București într-o cauză având ca obiect soluționarea unei contestații privind neîndeplinirea condițiilor de admisibilitate a procedurii dării în plată.

23. Prin Încheierea din 14 octombrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 6.559/190/2016, **Judecătoria Bistrița — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de**

neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și (3), art. 7, art. 10 și 11 din Legea nr. 77/2016, excepție ridicată de Societatea Bancpost — S.A. din București și de ERB New Europe Funding II B.V. din București într-o cauză având ca obiect soluționarea unei contestații privind neîndeplinirea condițiilor de admisibilitate a procedurii dării în plată.

24. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autoarele consideră că dispozițiile art. 3 și art. 8 alin. (1) și (5) din Legea nr. 77/2016 încalcă cerințele referitoare la procedura de adoptare a actelor normative în anumite domenii special definite de Constituție. Legea dării în plată este o lege care a fost adoptată conform prevederilor constituționale aplicabile unei legi ordinare. Or, Codul civil — actul normativ de la care Legea dării în plată derogă — este o lege organică. Prin urmare, problema care se pune este în ce măsură o lege ordinară poate să deroge de la prevederile unei legi organice. În conținutul Legii nr. 77/2016 se regăsesc mai multe norme ce se încadrează în sfera de reglementare a regimului juridic general al proprietății [cu titlu de exemplu, art. 8 alin. (1) prin care se instituie posibilitatea pentru instanța de judecată de a obliga creditorul să devină în mod forțat titular al dreptului de proprietate asupra imobilului]. Astfel, întrucât aceste prevederi modifică regimul general al proprietății, rezultă că sunt incidente dispozițiile **art. 73 alin. (3) lit. m) din Constituție** care stabilesc că acest domeniu este rezervat legii organice.

25. Critica de neconstituționalitate a Legii nr. 77/2016 în raport cu **art. 1 alin. (5) din Constituție** are în vedere modul defectuos în care legiuitorul și-a exercitat competența de legiferare, prin încălcarea cerințelor referitoare la previzibilitatea pe care trebuie să o aibă un act normativ. Autoarele excepției de neconstituționalitate identifică o serie de dispoziții cuprinse în Legea nr. 77/2016 care încalcă cerințele privitoare la claritatea și previzibilitatea unui act normativ, astfel cum aceste cerințe au fost statuate în jurisprudența Curții Constituționale.

26. În primul rând, legea dării în plată nu clarifică mai multe aspecte privitoare la modul de aplicare a dispozițiilor sale; astfel, legea nu definește noțiunea de „locuință”, nu stabilește în sarcina cui vor fi cheltuielile de executare silită sau nu stabilește cu claritate domeniul de aplicare prin utilizarea sintagmei „contract de credit”.

27. În al doilea rând, legea este imprecisă prin faptul că prevede o derogare de la dispozițiile Codului civil, fără a preciza care sunt dispozițiile legale vizate de această excepție. Or, în condițiile în care Codul civil reprezintă norma generală, excepțiile prevăzute de legea specială trebuie să fie expres și limitativ statuate. Altfel, rezultatul pe care îl produce lipsa de coerență a textului Legii nr. 77/2016 este nașterea unui „drept civil paralel”, în condițiile în care este de la sine înțeles că Legea nr. 77/2016 nu poate exista „singură” în circuitul civil, ci doar prin coroborare cu alte acte normative.

28. În al treilea rând, în art. 2 din Legea nr. 77/2016 se prevede faptul că această lege „se coroborează” cu dispozițiile mai multor acte normative; însă legea nu prevede în ce fel se va face această operațiune de coroborare, în condițiile în care, din punct de vedere material, dispozițiile Legii nr. 77/2016 tind mai mult spre o modificare, iar uneori (cum ar fi cazul Legii nr. 190/1999) spre o înlăturare de la aplicare și schimbare totală a reglementării. De asemenea, Legea nr. 77/2016 derogă de la dispozițiile Codului de procedură civilă în ceea ce privește regimul juridic al executării silite, al competenței instanțelor judecătorești și altele. Nu în ultimul rând, Legea nr. 77/2016 nu se referă în niciun fel la „coroborarea” cu dispozițiile Legii nr. 71/2011 privind punerea în aplicare a dispozițiilor Codului civil. *Ultima ratio*, acest act normativ lasă o largă marjă de interpretare a aspectelor tranzitorii, deoarece nu face nicio referire la regimul aplicabil contractelor încheiate sub imperiul

Codului civil din 1864. Toate aceste exemple de inadvertențe care țin de relația dintre Legea nr. 77/2016 și restul cadrului normativ conduc la caracterul său imprecis.

29. În al patrulea rând, există o inadvertență între scopul declarat de legiuitor (așa cum rezultă din *Expunerea de motive*) și textul reglementării criticate; de exemplu, neconcordanța apare cel mai puternic între scopul reglementării și mijloacele legislative: pe de o parte, reglementarea dorește să protejeze debitorii aflați într-o situație de dificultate financiară, iar, pe de altă parte, când sunt enumerate în art. 4 condițiile pentru aplicarea dării în plată cu efect liberatoriu, nu se regăsește nicio prevedere care să limiteze aplicarea dispozițiilor legale doar la debitorii aflați într-o situație dificilă din punct de vedere financiar. Autoarele excepției de neconstituționalitate mai susțin că, întrucât Legea nr. 77/2016 aduce atingere art. 15 alin. (2), art. 16 alin. (1), art. 44 alin. (1)—(3), art. 45 și art. 53 din Constituție, este evidentă încălcarea art. 1 din Constituție.

30. Prevederile art. 8 alin. (5) și art. 11 din Legea nr. 77/2016 sunt contrare **art. 15 alin. (2) din Constituție**, întrucât consacră efectul retroactiv al legii, în totalitatea sa. Astfel, Legea nr. 77/2016 este aplicabilă contractelor de credit încheiate anterior intrării sale în vigoare, precum și executărilor silite demarate anterior acestui moment, indiferent de stadiul lor. Legea nouă adaugă raportului juridic născut sub imperiul legii vechi o instituție juridică cu caracter de nouate față de dispozițiile legale aplicabile la data încheierii raportului juridic avute în vedere de părți. Prin aplicarea legii noi se ajunge, așadar, la o altă consecință, la alte efecte ale contractului și la un alt mecanism de stingere a obligațiilor, decât cele prevăzute de legea sub imperiul căreia au fost încheiate contractele. Pentru contractele încheiate înainte de data intrării în vigoare a Legii nr. 77/2016 nu pot fi avute în vedere alte efecte juridice decât cele prevăzute de legea sub imperiul căreia au fost încheiate.

31. Se încalcă **art. 16 alin. (1) din Constituție**, întrucât, prin Legea nr. 77/2016, se instituie un tratament discriminatoriu al creditorilor față de consumatorii care au încheiat contracte de credit garantate cu ipotecă, întrucât acestea pun creditorul într-o poziție de inferioritate, câtă vreme transferul dreptului de proprietate nu este condiționat de acordul creditorului pentru dobândirea imobilului. Consumatorul i se recunoaște dreptul absolut de a se libera de datorie prin simplul transfer al imobilului constituit drept garanție, fără a ține cont de interesul și opțiunea creditorului, situație de natură să îl plaseze într-o poziție privilegiată pe debitor.

32. Dispozițiile art. 7 din Legea nr. 77/2016 contravin **dreptului la apărare și liberului acces la justiție**, având în vedere că obiectul contestației este limitat strict la condițiile de admisibilitate prevăzute în art. 4 alin. (1) din Legea nr. 77/2016 — dispoziții care sunt neconstituționale în raport cu libertatea economică și dreptul de proprietate. Practic, deși creditorul are dreptul de a contesta notificarea cu privire la transmiterea dreptului de proprietate asupra imobilului afectat garanției, prin darea în plată, acesta nu poate formula nicio apărare cu privire la drepturile sale și cu privire la aspectele particulare ale speței care ar putea conduce, eventual, la o inadmisibilitate a notificării. Având în vedere că, față de condițiile de admisibilitate prevăzute în lege, se conferă un drept general tuturor consumatorilor, fără a se avea în vedere o reechilibrare a contractului, în contextul în care executarea acestuia ar deveni prea oneroasă pentru consumator, din diverse circumstanțe excepționale, limitarea obiectului contestației strict la aceste motive echivalează, în cele din urmă, cu o îngrădire nejustificată a dreptului la apărare și a accesului la justiție, care, în aceste condiții, devin ineficace și iluzorii.

33. Autoarele excepției mai susțin că, prin dispozițiile criticate, se aduce o atingere nepermisă **dreptului de proprietate** privată al creditorului asupra sumelor de bani

acordate cu titlu de împrumut, sume care nu se vor mai restitui în integralitate ca urmare a aplicării Legii nr. 77/2016. Or, creditorii dețin un drept de proprietate asupra întregii sume acordate cu titlu de împrumut, iar procedura instituită de dispozițiile legale prin care se prevede recuperarea creanței numai în limita valorii imobilului adus în garanție și supus transferului forțat de proprietate echivalează cu o expropriere, câtă vreme nu se va recupera toată suma acordată. Această expropriere nu se produce în conformitate cu dispozițiile constituționale, întrucât pierderea dreptului de proprietate asupra creanței nu este compensată de o prealabilă și dreaptă despăgubire, iar această pierdere nu operează pentru o cauză de utilitate publică, stabilită conform legii.

34. În speță, dreptul consumatorului este unul discreționar, deoarece acesta poate alege în orice moment obligarea instituției creditoare la achiziționarea imobilului. Privarea de bun nu are loc pe baza unui act al vreunei administrații, ci pe temeiul voinței unui particular, ceea ce face ca această ingerință să fie una arbitrară, întrucât particularul, respectiv consumatorul nu este obligat să urmărească vreun interes public, ci numai interesele sale private, atunci când solicită privarea instituției creditoare de bunul său.

35. Limitarea gravă adusă dreptului de proprietate prin mecanismul dării în plată nu se încadrează în limitele permise de art. 53 din Constituție, pierderea dreptului de proprietate nefiind proporțională cu scopul urmărit, iar elementul de protecție socială neregăsindu-se în condițiile de admisibilitate prevăzute de lege.

36. În mod distinct, autoarea Societatea Bancpost — S.A. din București aduce în discuție și considerentele din paragrafele 115—117 ale Deciziei nr. 623 din 25 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 18 ianuarie 2017. Astfel, autoarea apreciază că este necesar să se înlăture efectul suspensiv de drept al notificării, fiind evident că debitorul nu poate întrerupe, în mod legal, executarea de bunăvoie a plăților exclusiv în baza unei notificări, care este o manifestare unilaterală de voință. Menținerea efectului suspensiv al notificării într-o asemenea ipoteză ar însemna ca, în pofida celor statuate de Curtea Constituțională, debitorul să păstreze un instrument prin care să genereze abuzuri, fiind suficientă o simplă notificare pentru a legaliza neexecutarea obligațiilor asumate. Or, dacă creditorul nu consimte la darea în plată, până când instanța de judecată nu stabilește că sunt îndeplinite condițiile impreviziunii, oprirea plăților de către debitor, prin voința lui unilaterală, are doar semnificația unui fapt juridic, al cărui caracter licit sau ilicit (culpa contractuală) se stabilește doar ulterior, pe baza hotărârii judecătorești care constată dacă sunt sau nu îndeplinite condițiile impreviziunii.

37. Deși accesul liber la o activitate economică și libera inițiativă sunt garantate prin art. 45 din Constituție, dispozițiile legale criticate limitează această garanție sub două aspecte. Operațiunile de creditare, care reprezintă unele dintre activitățile principale ale creditorilor, sunt limitate sub aspectul operațiunilor de recuperare a sumelor acordate, în baza cărora au fost întocmite planurile de profitabilitate, cu atât mai mult cu cât legea afectează contractele și executările anterioare intrării sale în vigoare. Cel de-al doilea aspect vizează transformarea forțată a creditorului într-un „vehicul imobiliar”, deși nu a exprimat liber o astfel de inițiativă economică. Banca nu are ca obiect principal de activitate desfășurarea activităților comerciale privitoare la imobile, iar, prin transferul forțat al proprietății asupra imobilelor, va fi obligată să desfășoare această activitate neprevizionată.

38. Nu are relevanță faptul că instituția de credit a primit un bun imobil drept garanție a obligației de rambursare a creditului ori, în cazul executării silite a bunului, prețul de adjudecare, întrucât intenția de la momentul constituirii ipotecii nu este aceea

de a dobândi acest imobil în proprietate, ci doar de a avea o preferință înaintea altor creditori în ceea ce privește sumele valorificate din vânzarea respectivului bun ipotecat indiferent în mâinile cui s-ar afla la momentul valorificării. Dreptul de ipotecă, înțeles ca drept real accesoriu, nu schimbă obiectul creanței pe care o garantează, ci îl pune pe creditor în poziția unui creditor preferat. Este adevărat că aceste persoane juridice pot deține imobile în proprietate, dar astfel de imobile sunt deținute ca bază a exercitării comerțului lor specific și nu ca un scop în sine al comerțului lor.

39. Din prisma art. 45, în coroborare cu art. 135 din Constituție, statul are obligația de a nu schimba sau altera scopul activității unui actor la viața economică, altfel se încalcă libertatea comerțului.

40. Libera inițiativă ar însemna libertatea persoanei de a desfășura activitatea economică în modalitatea pe care aceasta o consideră cea mai potrivită pentru a-și atinge scopul, uzând de mijloacele juridice pe care le are la dispoziție. În desfășurarea activității sale economice, persoana este liberă să își aleagă partenerii contractuali și clienții. Ca o consecință, deși libertatea contractuală nu are valențe constituționale exprese, ea ar putea fi subsumată conceptului de liberă inițiativă, deoarece mijlocul juridic prin care persoana participă la viața economică este contractul ca formă de manifestare a libertății contractuale.

41. Protejarea consumatorilor și simpla calitate de consumator a uneia dintre părțile contractului nu pot conduce la un efect drastic de încălcare a libertății economice și contractuale, cu atât mai mult cu cât elementul de protecție socială lipsește cu desăvârșire din cadrul condițiilor de admisibilitate din art. 4 alin. (1) din Legea nr. 77/2016. Acordarea de drepturi generale unei categorii largi de consumatori, fără a exista criterii clare în ce privește necesitatea protejării consumatorului, poate da naștere la abuzuri din partea consumatorilor.

42. **Judecătoria Sinaia**, contrar dispozițiilor art. 29 alin. (4) din Legea nr. 47/1992, nu și-a formulat opinia asupra excepției de neconstituționalitate.

43. **Judecătoria Târgu Mureș — Secția civilă**, în dosarele Curții nr. 1.456D/2016 și nr. 1.457D/2016, apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată, reținând, de pildă, că, în ceea ce privește raporturile juridice izvorând din contracte încheiate sub imperiul reglementărilor anterioare, care nu prevedeau mecanismul unilateral al dării în plată a imobilului, în vederea stingerii obligațiilor asumate prin contractele de credit, Constituția determină, prin principiul neretroactivității legii civile, imposibilitatea aplicării prevederilor Legii nr. 77/2016. Se mai arată că decizia părților de a contracta nu putea să aibă în vedere decât efectele produse de acel act juridic în raport cu legea sub imperiul căreia a luat naștere, adică legea de la momentul încheierii contractului.

44. Instanța susține că, în măsura în care sfera de aplicare a legii va fi restrânsă la contractele de credit încheiate după data intrării în vigoare a legii, nu mai subzistă nicio critică de neconstituționalitate a prevederilor cuprinse în art. 3, art. 8 alin. (5) și art. 10 din Legea nr. 77/2016, deoarece derogările de la regulile generale din Codul civil pot face obiectul unei reglementări speciale, fiecare stat putând, în funcție de contextul social și economic, să modifice, pe anumite segmente și perioade, regulile de drept comun, cu respectarea Constituției și a celorlalte reglementări internaționale aplicabile.

45. **Judecătoria Sfântu Gheorghe** apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată în parte. Instanța constată că art. 11 din Legea nr. 77/2016 se aplică și contractelor de credit aflate în derulare la momentul intrării sale în vigoare. Or, aceste contracte de credit reprezintă raporturi juridice născute din acordul de voință al părților contractante cu

privire la toate clauzele contractuale, inclusiv cu privire la obiectul obligației, supus legilor în vigoare la data încheierii contractelor. Legea nr. 77/2016 instituie o modificare forțată a acestor raporturi juridice, prin schimbarea obiectului obligației, fără consimțământul ambelor părți, în condițiile în care această lege nu era în vigoare la data încheierii contractelor de credit.

46. Cu privire la celelalte dispoziții legale ce fac obiectul excepției, respectiv art. 3, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și (3), art. 7, art. 8 alin. (1) și (5), art. 10 din Legea nr. 77/2016, instanța reține conformitatea acestora cu normele constituționale invocate de autoare.

47. **Judecătoria Deva — Secția civilă și Judecătoria Petroșani** apreciază că excepția de neconstituționalitate a art. 3, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și (3), art. 7, art. 8 alin. (1) și (5) și art. 10 din Legea nr. 77/2016 este neîntemeiată. Excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 11 din Legea nr. 77/2016 este întemeiată, întrucât acestea nu reglementează nici în materie contravențională, nici în materie penală, astfel că, derogând de la prevederile art. 15 alin. (2) din Constituție, le încalcă.

48. **Judecătoria Lugoj** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

49. **Judecătoria Brașov** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

50. **Judecătoria Câmpina** consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

51. **Judecătoria Balș** apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată în parte. Se arată că Legea nr. 77/2016 contravine art. 15 alin. (2) din Constituție, deoarece modifică explicit efectele contractelor de credit aflate în derulare, în sensul că acestea pot fi stinse printr-o cauză nouă, necunoscută la data încheierii lor și care operează, contra voinței celeilalte părți, prin mecanismul dării în plată silite a imobilului ipotecat și stingerea în întregime a tuturor debitelor (principale și accesorii). Aplicarea imediată a legii noi efectelor viitoare ale unei situații juridice în curs constituie un caz de retroactivitate, de vreme ce înseamnă a reveni asupra eficacității unui act sau fapt juridic trecut, guvernat de legea veche.

52. De asemenea, instanța apreciază că s-ar putea vorbi de o încălcare a dispozițiilor art. 16 din Constituție, deoarece Legea nr. 77/2016 creează diferențieri între consumatori, iar diferențierea nu se bazează pe criterii obiective, cum ar fi soldul creditului sau posibilitatea de plată, ci pe valoarea inițială și pe tipul de instituție care a acordat creditul, fiind instituit un privilegiu consumatorilor cărora legea li se adresează.

53. Din perspectiva art. 44 și 45 din Constituție, instanța reține că, pentru a atinge obiectivul protecției consumatorilor, statele pot lua doar acele măsuri care sunt necesare și proporționale cu acest obiectiv, însă nici riscul legat de contract, precum riscul valutar sau alte riscuri similare, nici devalorizarea imobilelor nu sunt asemenea situații excepționale sau extraordinare care, puse la baza impreviziunii, să fie de natură să conducă la asemenea măsuri grave, care abolesc principii și reguli fundamentale de drept și merg până la ștergerea totală a datoriei. Obligarea preluării bunului de către creditorul ipotecar și ștergerea datoriei ar trebui să constituie o măsură subsidiară și excepțională, pentru o situație de o gravitate deosebită, în care, într-adevăr, adaptarea contractului nu ar conduce la reaşezarea echilibrată, astfel cum prevede și Directiva 2014/17/UE care este transpusă de Legea nr. 77/2016. În plus, în cuprinsul acesteia nu se instituie nicio condiție concretă privind imposibilitatea de plată sau gradul de îndatorare a debitorului.

54. **Judecătoria Sectorului 4 București** a reținut că art. 3, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și (3), art. 7, art. 8 alin. (1) și (5), art. 10 și 11 din Legea nr. 77/2016 contravin art. 15 alin. (2) din Constituție, în condițiile în care art. 11 prevede ca „prezenta lege

se aplică atât contractelor de credit aflate în derulare la momentul intrării sale în vigoare, cât și contractelor încheiate după această dată”, dispozițiile legii vizând și stingerea datoriilor ce se încadrează în sfera creanțelor scadente, având în vedere dispozițiile art. 8 alin. (5) din Lege. Totodată, instanța apreciază că este susceptibil de afectare și principiul securității raporturilor juridice prin posibilitatea retroactivării legii în alte situații decât cele prevăzute limitativ de Legea fundamentală și încălcarea principiului libertății contractuale, cu efectul lipirii unei părți de prestația la care cealaltă parte s-a obligat și obligarea la acceptarea unei alte prestații.

55. Potrivit procedurii instituite de Legea nr. 77/2016, debitorul nu își poate exprima consimțământul sau opoziția, ceea ce aduce atingere dreptului său de proprietate, textul fiind, așadar, criticabil din perspectiva art. 44 alin. (1) din Constituție, impunând o sarcină excesivă asupra unei părți contractuale prin obligarea preluării prin darea în plată a imobilului aflat în garanție, cu consecința stingerii tuturor obligațiilor născute din contractul de credit, de natură a afecta dreptul de proprietate al creditorului asupra creanței (rate scadente în viitor și dobânda) câștigat sub imperiul legii vechi.

56. **Judecătoria Oradea — Secția civilă** reține că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

57. **Judecătoria Bacău — Secția civilă** reține că, în aparență, se încalcă principii constituționale, pentru că un contract a cărui executare se întinde în timp și intră sub imperiul legii noi nu este o situație juridică în sensul art. 6 alin. (6) din Codul civil, ci cade sub incidența art. 6 alin. (2) din Codul civil care, în mod explicit și neechivoc, plasează efectele juridice sub imperiul legii în vigoare la data încheierii actului.

58. Nu se poate considera că Legea nr. 77/2016 aduce o simplă limitare dreptului de proprietate asupra creanței, dreptul de opțiune stabilit în favoarea debitorului golind de conținut dreptul de creanță al băncii. Dintr-un drept pur și simplu (*lato sensu*), dreptul de creanță al băncii se transformă într-un drept afectat de incertitudinea alegerii pe care o va realiza unilateral debitorul. În plus, obligarea creditorului ipotecar de a lua în proprietate bunul ipotecat, prin imposibilitatea valorificării lui, pe calea normală, a vânzării de bunăvoie sau în cadrul executării silite, este greu de admis. În opinia instanței se încalcă principiul fundamental care prevede că nimeni nu poate fi obligat să devină titularul unui drept, mai cu seamă al unui drept de proprietate asupra unui bun imobil, și cel potrivit căruia debitorul nu se poate elibera executând o altă prestație decât cea datorată, chiar dacă valoarea prestației oferite ar fi egală sau mai mare, decât dacă creditorul, care are dreptul la executarea întocmai a obligației, consimte la aceasta. În fine, se încalcă și principiul proporționalității. Astfel, nici riscul valutar sau alte riscuri similare, nici devalorizarea imobilelor nu reprezintă situații excepționale sau extraordinare care, puse la baza impreviziunii, ca excepție de la principiul *rebus sic stantibus*, să fie de natură să conducă la măsuri grave, care abolesc, practic, toate principiile și regulile fundamentale de drept și merg până la ștergerea totală a datoriei.

59. **Judecătoria Cornetu**, cu privire la art. 3 și 11 ale Legii nr. 77/2016, reține că legea nouă se aplică și cu privire la un efect viitor al unui contract anterior intrării sale în vigoare, în acest fel încălcându-se art. 15 alin. (2) din Constituție. Astfel, este greu de înțeles cum se poate aștepta ca o persoană să intre în raporturi contractuale care presupun o desfășurare în timp când nu poate avea siguranța îndeplinirii așteptărilor sale legitime referitoare la derularea acelei convenții. Desigur, contractele este posibil să se încheie chiar și cu acest risc, dar sub cu totul alte condiții. Teoria invocată de intimați, potrivit căreia legea nu este retroactivă atunci când se aplică cu privire la efectele viitoare ale unei situații juridice trecute, este inaplicabilă, potrivit susținătorilor acesteia, situațiilor contractuale în curs de executare.

60. Art. 8 alin. (5) și art. 10 din Legea nr. 77/2016 încalcă art. 53 din Constituție, în sensul că, deși normele legale se vor de aplicație generală, pentru unele situații particulare se poate ajunge să nu fie vorba de simple limitări ale exercițiului unui drept, ci chiar de încălcări de drept. Astfel, în momentul în care s-ar ajunge la o mare diferență între valoarea creditului și valoarea bunului, în sensul că valoarea ce a rămas de plată întrece cu mult valoarea imobilului, instanța apreciază că nu se mai poate vorbi de limitări în exercițiul de drepturi, ci de încălcări ale drepturilor respective. Măsura de limitare nu este proporțională, câtă vreme aceasta se traduce într-o expropriere în fapt (pentru valoarea creanței care depășește valoarea imobilului și care se stinge în urma aplicării legii dării în plată), dar fără respectarea art. 44 alin. (3) din Constituție. Din cele ce precedă, instanța consideră că se încalcă și art. 1 alin. (5) din Constituție. În final, instanța reține că dispozițiile legale criticate nu încalcă art. 16 alin. (1) și art. 45 din Constituție.

61. **Judecătoria Galați — Secția civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

62. **Judecătoria Caracal** consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

63. **Judecătoria Giurgiu** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

64. **Judecătoria Slobozia** consideră că excepția de neconstituționalitate este întemeiată doar în parte. Astfel, sunt încălcate prevederile art. 44 alin. (2) din Constituție, întrucât creditorul, beneficiar al unui titlu executoriu ce constată o creanță certă, lichidă și exigibilă are o *speranță legitimă de a dobândi un bun*, conform jurisprudenței constante a Curții de la Strasbourg. Darea în plată făcută în baza Legii nr. 77/2016 este de natură a afecta această speranță legitimă, pentru că, în schimbul sumei de bani pe care creditorul este îndreptățit să o primească, acesta este nevoit să accepte spre plată un imobil a cărui valoare poate fi inferioară creanței bănești și să suporte, astfel, riscuri ce nu au putut fi prevăzute la momentul încheierii contractului de credit.

65. **Judecătoria Iași — Secția civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

66. **Judecătoria Botoșani** consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

67. **Judecătoria Reșița** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

68. **Judecătoria Bistrița — Secția civilă** consideră că excepția de neconstituționalitate a art. 3, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și (3), art. 7 și 10 din Legea nr. 77/2016 este neîntemeiată, iar excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. (8) alin. (1) și (5) din aceeași lege este inadmisibilă, având în vedere lipsa legăturii acestora cu cauza. În sfârșit, apreciază că excepția de neconstituționalitate a art. 11 din Legea nr. 77/2016 este întemeiată, deoarece, fără a reglementa în materie contravențională sau în materie penală, derogă de la dispozițiile art. 15 alin. (2) din Constituție.

69. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actele de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

70. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile scrise depuse, susținerile părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate,

raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

71. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

72. Obiectul excepției de neconstituționalitate, astfel cum rezultă din încheierile de sesizare, îl constituie prevederile art. 1 alin. (3), art. 3, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și (3), art. 7, art. 8 alin. (1) și (5), art. 10 și 11 din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 330 din 28 aprilie 2016, care au următorul conținut:

— Art. 1 alin. (3): „*Dispozițiile prezentei legi se aplică și în cazul în care creanța creditorului izvorând dintr-un contract de credit este garantată cu fidejusiunea și/sau solidaritatea unuia sau mai multor codebitori sau coplătitori.*”;

— Art. 3: „*Prin derogare de la dispozițiile Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare, consumatorul are dreptul de a i se stinge datoriile izvorâte din contractele de credit cu tot cu accesorii, fără costuri suplimentare, prin darea în plată a imobilului ipotecat în favoarea creditorului, dacă în termenul prevăzut la art. 5 alin. (3) părțile contractului de credit nu ajung la un alt acord.*”;

— Art. 4 alin. (1): „*(1) Pentru stingerea creanței izvorând dintr-un contract de credit și a accesoriilor sale prin dare în plată trebuie îndeplinite, în mod cumulativ, următoarele condiții:*

a) *creditorul și consumatorul fac parte din categoriile prevăzute la art. 1 alin. (1), astfel cum acestea sunt definite de legislația specială;*

b) *cuantumul sumei împrumutate, la momentul acordării, nu depășea echivalentul în lei al 250.000 euro, sumă calculată la cursul de schimb publicat de către Banca Națională a României în ziua încheierii contractului de credit;*

c) *creditul a fost contractat de consumator cu scopul de a achiziționa, construi, extinde, moderniza, amenaja, reabilita un imobil cu destinație de locuință sau, indiferent de scopul pentru care a fost contractat, este garantat cu cel puțin un imobil având destinația de locuință;*

d) *consumatorul să nu fi fost condamnat printr-o hotărâre definitivă pentru infracțiuni în legătură cu creditul pentru care se solicită aplicarea prezentei legi.*”;

— Art. 5 alin. (1) și (3): „*(1) În vederea aplicării prezentei legi, consumatorul transmite creditorului, prin intermediul unui executor judecătoresc, al unui avocat sau al unui notar public, o notificare prin care îl informează că a decis să îi transmită dreptul de proprietate asupra imobilului în vederea stingerii datoriei izvorând din contractul de credit ipotecar, detaliind și condițiile de admisibilitate a cererii, astfel cum sunt reglementate la art. 4.*

.....
(3) *Prima zi de convocare la notarul public nu poate fi stabilită la un termen mai scurt de 30 de zile libere, perioadă în care se suspendă orice plată către creditor, precum și orice procedură judiciară sau extrajudiciară demarată de creditor sau de persoane care se subrogă în drepturile acestuia îndreptată împotriva consumatorului sau a bunurilor acestuia.*”;

— Art. 7: „*(1) În termen de 10 zile de la data comunicării notificării emise în conformitate cu dispozițiile art. 5, creditorul poate contesta îndeplinirea condițiilor de admisibilitate a procedurii reglementate de prezenta lege.*

(2) *Cererea se judecă în procedură de urgență, cu citarea părților, de judecătoria în circumscripția căreia domiciliază consumatorul.*

(3) *Apelul împotriva hotărârii pronunțate în conformitate cu dispozițiile alin. (2) se depune de partea interesată în termen de 15 zile lucrătoare de la comunicare și se judecă cu celeritate.*

(4) *Până la soluționarea definitivă a contestației formulate de creditor se menține suspendarea oricărei plăți către acesta, precum și a oricărei proceduri judiciare sau extrajudiciare demarate de creditor sau de persoanele care se subrogă în drepturile acestuia împotriva debitorului.*

(5) *În situația în care se admite contestația formulată de creditor, părțile vor fi puse în situația anterioară îndeplinirii demersurilor prevăzute de prezenta lege.*

(6) *În termen de 10 zile de la data respingerii definitive a contestației, creditorul are obligația să se prezinte, în conformitate cu notificarea prealabilă a debitorului, la notarul public indicat în cuprinsul acesteia. Dispozițiile art. 5 alin. (4) sunt aplicabile atât în vederea transmiterii informațiilor și a înscrisurilor, cât și în vederea stabilirii datei exacte a semnării actului de dare în plată.”*

— Art. 8 alin. (1) și (5): „(1) *În situația în care creditorul nu se conformează dispozițiilor prevăzute de prezenta lege, debitorul poate cere instanței să pronunțe o hotărâre prin care să se constate stingerea obligațiilor născute din contractul de credit ipotecar și să se transmită dreptul de proprietate către creditor.*

.....
(5) *Dreptul de a cere instanței să constate stingerea datoriilor izvorâte din contractele de credit aparține și consumatorului care a fost supus unei executări silite a imobilului ipotecat, indiferent de titularul creanței, de stadiul în care se află ori de forma executării silite care se continuă contra debitorului.”*

— Art. 10: „(1) *La momentul încheierii contractului translativ de proprietate, respectiv de la data pronunțării hotărârii judecătorești definitive, potrivit prevederilor art. 8 sau, după caz, ale art. 9, va fi stinsă orice datorie a debitorului față de creditor, acesta din urmă neputând solicita sume de bani suplimentare.*

(2) *De dispozițiile prezentului articol beneficiază și codebitorul sau fideiutorul care a garantat obligația debitorului principal.”*

— Art. 11: „*În vederea echilibrării riscurilor izvorând din contractul de credit, precum și din devalorizarea bunurilor imobile, prezenta lege se aplică atât contractelor de credit aflate în derulare la momentul intrării sale în vigoare, cât și contractelor încheiate după această dată”.*

73. În opinia autoarelor excepției de neconstituționalitate, dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale cuprinse în art. 1 alin. (3) privind statul de drept, art. 1 alin. (5) privind principiul supremației Constituției, art. 15 alin. (2) care prevede principiul neretroactivității, art. 16 alin. (1) privind egalitatea în drepturi a cetățenilor, art. 21 privind liberul acces la justiție, art. 24 privind dreptul la apărare, art. 44 referitor la dreptul de proprietate privată, art. 45 care consacră libertatea economică, art. 53 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, art. 73 alin. (3) lit. m) referitor la reglementarea prin lege organică a regimului juridic general al proprietății și al moștenirii și în art. 135 referitor la economie.

74. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea urmează să analizeze îndeplinirea condițiilor referitoare la admisibilitatea acesteia prevăzute de dispozițiile art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, potrivit căroră „*Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor (...) privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță (...) care are legătură cu soluționarea cauzei (...)*”, precum și de dispozițiile art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, potrivit căroră „*Nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale”.*

75. Astfel, Curtea reține, referitor la situația de fapt din cauzele aflate pe rolul instanțelor judecătorești care au sesizat Curtea, că autoarea Societatea Bancpost — S.A. din București a încheiat contractele de credit cu consumatorii **înainte de data intrării în vigoare a noului Cod Civil**, respectiv 1 octombrie 2011. Curtea reține, în plus, că autoarele excepției au invocat neconstituționalitatea art. 3 din Legea nr. 77/2016, fără să se raporteze, în mod distinct, la cele două ipoteze ale acestuia, respectiv ipoteza care vizează aplicabilitatea **noului Cod civil** [„*Prin derogare de la dispozițiile Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare*”] și ipoteza care vizează aplicabilitatea **vechiului Cod civil**. În aceste condiții, instanța de contencios constituțional va respinge ca **inadmisibilă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 11 teza întâi, raportate la dispozițiile art. 3 teza întâi din Legea nr. 77/2016.**

76. Faptul că aceste contracte de credit au fost încheiate înainte de intrarea în vigoare a noului Cod civil este relevant și în examinarea admisibilității excepției având ca obiect neconstituționalitatea tezei a doua a art. 11 din Legea nr. 77/2016. Curtea reține că, potrivit primei teze a acestuia, dispozițiile Legii nr. 77/2016 se aplică și contractelor de credit aflate **în derulare** la momentul intrării sale în vigoare, iar, potrivit celei de-a doua teze, Legea nr. 77/2016 se aplică acelor contracte de credit încheiate **după data intrării sale în vigoare**. Așa fiind, excepția de neconstituționalitate a prevederilor **art. 11 teza a doua din Legea nr. 77/2016 urmează a fi respinsă ca inadmisibilă**, întrucât acestea vizează contracte încheiate după intrarea în vigoare a Legii nr. 77/2016.

77. Un al treilea motiv de inadmisibilitate a excepției de neconstituționalitate din prezentul dosar, generat de lipsa legăturii dispozițiilor legale criticate cu soluționarea litigiilor aflate pe rolul instanțelor judecătorești, rezultă din faptul că niciunul dintre consumatorii care sunt parte la contractele de credit nu a fost supus executării silite a imobilului ipotecat. În aceste condiții, Curtea va reține că **dispozițiile art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016 nu au legătură cu soluționarea cauzelor** în care au fost ridicate excepțiile de neconstituționalitate conexe în prezentul dosar și, prin urmare, va respinge ca inadmisibilă excepția de neconstituționalitate a acestora.

78. În continuare, din perspectiva condiției de admisibilitate a excepției de neconstituționalitate prevăzute de art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, Curtea observă că, prin Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 18 ianuarie 2017, a reținut că **dispozițiile art. 11 teza întâi, raportate la dispozițiile art. 3 teza a doua, art. 4, art. 7 și 8 din Legea nr. 77/2016, sunt constituționale numai în măsura în care instanța judecătorească are posibilitatea și obligația de a verifica îndeplinirea condițiilor impreviziunii pentru fiecare contract de credit în parte**. Curtea a mai reținut că, în cazul în care instanța judecătorească nu ar avea posibilitatea să verifice îndeplinirea condițiilor impreviziunii, aceste dispoziții legale ar încălca dispozițiile constituționale ale art. 1 alin. (3) privind statul de drept, art. 1 alin. (5) în componenta sa privind calitatea legii, cele ale art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil, precum și cele ale art. 124 privind îndeplinirea justiției.

79. Având în vedere dispozițiile art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016, anterferită, precum și faptul că această decizie a fost pronunțată ulterior datei la care a fost sesizată Curtea Constituțională în dosarele conexe în prezentul dosar, **excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 11 teza întâi raportate la prevederile art. 3 teza a doua, art. 4 alin. (1), art. 7 alin. (1), (2), (3), (5) și (6) și ale art. 8 alin. (1) din Legea nr. 77/2016 va fi respinsă ca devenită inadmisibilă.**

80. În continuare, Curtea observă că, prin Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016, a reținut că dispozițiile criticate din Legea nr. 77/2016 nu încalcă prevederile constituționale ale art. 15 alin. (2) privind principiul neretroactivității legii civile, art. 16 privind egalitatea în fața legii, art. 24 privind dreptul la apărare, art. 45 privind libertatea economică, art. 73 alin. (3) lit. m) privind adoptarea legilor organice, art. 135 privind economia, art. 136 alin. (5) privind inviolabilitatea proprietății private, iar, cu privire la dispozițiile art. 53 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți și ale art. 148 privind integrarea în Uniunea Europeană din Constituție, a constatat că nu au incidență în cauză [paragraful 130]. Autoarele excepției de neconstituționalitate repun în discuție conformitatea dispozițiilor criticate din Legea nr. 77/2016 cu o parte dintre aceste texte constituționale.

81. În urma examinării criticilor formulate de autoarele excepției din perspectiva încălcării dispozițiilor art. 1 alin. (5), art. 15 alin. (2), art. 16 alin. (1), art. 45, art. 53, art. 73 alin. (3) lit. m) și art. 135 din Constituție, Curtea constată că atât considerentele, cât și soluția reținute în Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016 sunt aplicabile *mutatis mutandis* în prezenta cauză.

82. Cu privire la criticile formulate din perspectiva **art. 1 alin. (5) din Constituție**, Curtea reiterează cele statuate în paragrafele 109—111 ale Deciziei nr. 623 din 25 octombrie 2016: „Aspectele invocate în legătură cu art. 1 alin. (5) din Constituție vizează, însă, mai degrabă chestiuni care țin de interpretarea sau aplicarea legii de către instanța judecătorească sau se referă la corelarea dintre prevederi legale din acte normative diferite. Astfel, se critică faptul că legea nu definește noțiunea de locuință, nu stabilește în sarcina cui vor fi cheltuielile de executare silită sau nu stabilește cu claritate domeniul de aplicare prin utilizarea sintagmei «contract de credit», nu se arată în ce măsură Codul civil este aplicabil în materia nou-reglementată, că există inadvertențe între scopul declarat în expunerea de motive și conținutul propriu-zis al legii. Se mai critică faptul că se schimbă obiectul de activitate al băncii, că se denaturează piața bancară. De asemenea, autoarele excepției de neconstituționalitate au arătat că Legea nr. 77/2016 este neclară și că nu prevede ce se întâmplă atunci când există ipotecă de ranguri diferite constituite asupra imobilului ce urmează a fi dat în plată sau ce se întâmplă atunci când imobilul este deteriorat din neglijența debitorului. Se mai pune și problema corelării cu dispozițiile Codului de procedură civilă în ceea ce privește regularizarea cererilor de chemare în judecată. Curtea constată, însă, că aceste aspecte țin de interpretarea și aplicarea legii de către instanța judecătorească, analiza lor excedând competenței instanței de contencios constituțional. (...) De asemenea s-a arătat în criticile formulate că prevederile legale criticate nu sunt coroborate cu dispozițiile Legii nr. 151/2015 privind procedura insolvenței persoanelor fizice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 464 din 26 iunie 2015, lege care încă nu a intrat în vigoare. Însă, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat în mod constant că nu se poate pronunța asupra neconcordanțelor dintre diferite norme juridice, ci numai asupra înțeleșului dispozițiilor legale criticate în raport cu prevederile și principiile constituționale”.

83. În ceea ce privește critica referitoare la încălcarea **art. 15 alin. (2) din Constituție**, Curtea a reținut, prin Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016, că „indiferent de textul legal specific în baza căruia au fost încheiate contractele până la data de 1 octombrie 2011, ele se supun reglementării de drept comun, Codul civil din 1864, care, în mod evident, permitea aplicarea teoriei impreviziunii, în temeiul art. 969 și 970. Având în vedere că Legea nr. 77/2016 reprezintă o aplicare a teoriei impreviziunii

la nivelul contractului de credit, prevederile acesteia nu retroactivează.” [paragraful 115].

84. În ceea ce privește critica autoarei excepției, potrivit căreia dispozițiile legale criticate încalcă **art. 16 alin. (1) din Constituție** referitor la egalitatea în fața legii, întrucât instituie un tratament discriminatoriu al creditorilor față de consumatorii care au încheiat contracte de credit garantate cu ipotecă, Curtea reiterează jurisprudența sa constantă referitoare la conceptul de *egalitate în fața legii*, care nu presupune că stabilirea unui tratament juridic diferențiat unor situații distincte este discriminatorie. Dimpotrivă, prin stabilirea unui tratament juridic diferențiat unor situații distincte se asigură deplina respectare a acestui principiu constituțional fundamental. Astfel, în Decizia nr. 192 din 31 martie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 527 din 21 iunie 2005, Curtea a precizat că „egalitatea în fața legii și a autorităților publice, consacrată cu titlu de principiu de art. 16 alin. (1) din Constituție, își găsește aplicare doar atunci când părțile se găsesc în situații identice sau egale, care impun și justifică același tratament juridic și deci instituirea aceleiași regim juridic. *Per a contrario*, când acestea se află în situații diferite, regimul juridic aplicabil fiecăreia nu poate fi decât diferit, soluție legislativă care nu contravine, ci, dimpotrivă, decurge logic din chiar principiul enunțat”. Cu referire la criticile autoarei excepției, Curtea reține că deosebirile obiective dintre categoria profesioniștilor și cea a consumatorilor sunt suficiente de relevante și semnificative încât să justifice opțiunea legiuitorului de a le aplica un regim juridic distinct.

85. Privitor la criticile prevederilor Legii nr. 77/2016 formulate din perspectiva **art. 45 și art. 135 din Constituție**, Curtea reține, în plus față de ceea ce reiese din motivarea Deciziei nr. 623 din 25 octombrie 2016, că însuși textul constituțional dispune că accesul liber al persoanei la o activitate economică, libera inițiativă și exercitarea acestora sunt garantate în condițiile legii. Legiuitorul constituant însuși i-a acordat legiuitorului infraconstituțional prerogativa de a stabili condițiile exercitării accesului liber al persoanei la o activitate economică, precum și pe cel al liberei inițiative. Or, dispozițiile Legii nr. 77/2016 reprezintă, în acest caz, materializarea, de către legiuitorul infraconstituțional, a condițiilor la care face referire art. 45 din Constituție. De altfel, Curtea Constituțională a stabilit, în Decizia nr. 282 din 8 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 530 din 16 iulie 2014, că „principiul libertății economice nu este un drept absolut al persoanei, ci este condiționat de respectarea limitelor stabilite de lege, limite ce urmăresc asigurarea unei anumite discipline economice ori protejarea unor interese generale, precum și asigurarea respectării drepturilor și intereselor legitime ale tuturor.” [paragraful 16].

86. În ceea ce privește criticile aduse Legii nr. 77/2016 din perspectiva **art. 73 alin. (3) lit. m) din Constituție**, Curtea face trimitere, o dată în plus, la cele statuate în paragraful 108 ale Deciziei nr. 623 din 25 octombrie 2016: „Curtea reține că Legea nr. 77/2016 reglementează situații specifice care nu se referă la regimul general al proprietății, în sensul că vizează doar o modalitate de executare a unor obligații derivate din contractul de credit în ipoteza intervenirii impreviziunii. Chiar dacă aplicarea Legii nr. 77/2016 are drept efect un transfer de proprietate, acest lucru nu semnifică faptul că legea în sine reglementează regimul general al proprietății, sintagmă ce vizează cadrul general al proprietății în România, și nu orice transfer al dreptului de proprietate ca urmare a aplicării unor instituții de drept civil. În concordanță cu jurisprudența sa (Decizia nr. 5 din 14 iulie 1992, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 173 din 22 iulie 1992), Curtea constată că regimul juridic general al proprietății, publică sau privată, vizează, ca esență, cele trei elemente ale dreptului de proprietate: posesia, folosința, dispoziția, fiind preponderent un

regim de drept privat. Regimul proprietății și al dreptului de proprietate, și încă la nivel general, reprezintă o realitate juridică care guvernează raporturile juridice de o valoare socială semnificativă ce reclamă reglementarea printr-o lege organică, pe când regulile specifice pentru exercitarea atributelor dreptului de proprietate reprezintă o altă realitate juridică, de o importanță mai mică, putând fi stabilită prin legi ordinare sau, după caz, prin ordonanțe. De altfel, legiuitorul a mai adoptat reglementări care au un impact asupra dreptului de proprietate prin intermediul unor legi ordinare, cum ar fi Codul de procedură fiscală (Legea nr. 207/2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 547 din 23 iulie 2015) care în art. 348 reglementează confiscările dispuse potrivit legii. Prin urmare, Curtea constată că această critică de neconstituționalitate extrinsecă este neîntemeiată”.

87. Referitor la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 11 teza întâi, raportate la dispozițiile art. 5 alin. (3) și art. 7 alin. (4), precum și la celelalte dispoziții din Legea nr. 77/2016, Curtea observă, în prealabil, că, prin Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016, decizie interpretativă, nu a constatat neconstituționalitatea pură și simplă a prevederilor art. 7 alin. (4) din Legea nr. 77/2016, ci a stabilit, în calitatea sa de garant al supremației Constituției [art. 142 din Legea fundamentală], condițiile în care dispozițiile legale antereferte se subsumează exigențelor Constituției. Or, în cazul deciziilor interpretative, în măsura în care aspectele de neconstituționalitate deduse din motivarea autoarelor excepției de neconstituționalitate nu vizează înțelesul normei juridice care a fost exclus din sfera cadrului constituțional, Curtea reține că, în analiza acestora, nu este incident art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 [a se vedea Decizia nr. 1.470 din 10 noiembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 887 din 18 decembrie 2009, Decizia nr. 146 din 25 februarie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 182 din 22 martie 2010, sau Decizia nr. 843 din 10 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 119 din 16 februarie 2016, paragraful 25]. Atunci când criticile de neconstituționalitate a unei norme juridice privesc un înțeles sau înțelesuri ale acesteia care se bucură, în continuare, de prezumția de constituționalitate și care nu au fost excluse din cadrul constituțional prin decizia interpretativă, este evident că instanța constituțională este competentă să analizeze fondul excepției de neconstituționalitate. Prin urmare, constatând că motivarea excepției de neconstituționalitate pune în discuție și prezumția de constituționalitate a unui înțeles al dispozițiilor art. 7 alin. (4) din Legea nr. 77/2016 care nu a fost afectat în niciun fel prin Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016, Curtea urmează să analizeze, pe fond, excepția de neconstituționalitate a acestora.

88. Cu privire la fondul excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 11 teza întâi, raportate la dispozițiile art. 5 alin. (3) și art. 7 alin. (4), precum și la celelalte dispoziții din Legea nr. 77/2016, Curtea reiterează, mai întâi, cele statuate în Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016, paragraful 128, cu privire la criticile aduse din perspectiva art. 44 din Constituție privind dreptul de proprietate privată. Astfel, în accepțiunea art. 44 alin. (1) din Constituție, legiuitorul este în drept să stabilească conținutul și limitele dreptului de proprietate. De principiu, aceste limite au în vedere obiectul dreptului de proprietate și atribuțiile acestuia și se instituie în vederea apărării intereselor sociale și economice generale sau pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale altor persoane, esențial fiind ca prin aceasta să nu fie anihilat complet dreptul de proprietate. De asemenea, Curtea a statuat că, în temeiul art. 44 din Constituție, legiuitorul ordinar este competent să stabilească limitele juridice ale exercitării atributelor dreptului de proprietate, în accepțiunea principală conferită de Constituție, în așa fel încât să nu vină în

coliziune cu interesele generale sau cu interesele particulare legitime ale altor subiecte de drept, instituind astfel niște limite rezonabile în valorificarea acestuia, ca drept subiectiv garantat. Așadar, textul art. 44 din Constituție cuprinde expres, în cadrul alin. (1), o dispoziție specială în temeiul căreia legiuitorul are competența de a stabili conținutul și limitele dreptului de proprietate, inclusiv prin introducerea unor limite vizând atribuțiile dreptului de proprietate. În aceste condiții, Curtea reține că dreptul de proprietate nu este un drept absolut, ci poate fi supus anumitor limitări, potrivit art. 44 alin. (1) din Constituție; însă limitele dreptului de proprietate, indiferent de natura lor, nu se confundă cu însăși suprimarea dreptului de proprietate. Statul protejează dreptul de proprietate în condițiile exercitării sale cu bună-credință. Dreptul de proprietate al instituțiilor de credit nu cunoaște nicio limitare în condițiile impreviziunii, adaptarea/încetarea contractelor neînsemnând nici măcar limitarea dreptului de proprietate.

89. În continuare, Curtea observă că prevederile art. 5 alin. (3) din Legea nr. 77/2016, cu privire la a căror constituționalitate Curtea nu s-a pronunțat prin Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016, și ale art. 7 alin. (4) din Legea nr. 77/2016 au un conținut normativ similar, motiv pentru care vor fi analizate împreună, prin raportare la art. 11 teza întâi din Legea nr. 77/2016.

90. Astfel, Curtea reține că, reglementând procedura dării în plată, ca expresie a impreviziunii contractuale, legiuitorul, prin art. 5 alin. (3) și art. 7 alin. (4) din Legea nr. 77/2016, a pus la îndemâna debitorului obligației un mecanism procedural specific, prin efectul căruia are loc o suspendare de drept a executării plăților pe care debitorul le-ar datora în temeiul contractului de credit. Este o măsură conexă firească deciziei debitorului de a transmite creditorului dreptul de proprietate asupra imobilului în vederea stingerii datoriei izvorând din contractul de credit ipotecar. Suspendarea plăților aferente contractului de credit intervine ca un accesoriu al deciziei unilaterale a acestuia prin care apreciază că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate inerente procedurii dării în plată, însă, pe perioada suspendării plăților, celelalte obligații ale debitorului rezultate din acesta se execută în continuare.

91. În acest context, Curtea reține că suspendarea antemționată se aplică atât în situația în care creditorul obligației de plată nu formulează contestație împotriva notificării transmise, cât și în situația în care acesta din urmă formulează o asemenea contestație. Astfel, în lipsa formulării contestației prevăzute de art. 7 alin. (1) din lege, notificarea transmisă creditorului rămâne definitivă, în sensul că ambele părți acceptă faptul că aceasta îndeplinește condițiile de admisibilitate, în condițiile intervenirii impreviziunii, părțile având posibilitatea de a negocia pentru a ajunge la un alt acord în termenul prevăzut de art. 5 alin. (3) din lege. De abia după expirarea termenului menționat se poate încheia actul de dare în plată. Pe toată perioada de timp care acoperă termenul de contestare, precum și termenul de negociere, executarea plăților derivate din contractul de credit este suspendată. În acest fel, legiuitorul a pus la îndemâna debitorului un instrument juridic, prin intermediul căruia echilibrează poziția economică net inferioară a consumatorului în raport cu profesionistul în condițiile intervenirii impreviziunii. Ar fi fost, de altfel, nefiresc ca, pe această perioadă, contractul să fi continuat să se execute ca atare, mai ales că este una pre-procesuală, de negociere între părți, în care sunt cercetate posibilitățile de continuare a executării contractului de credit, prin adaptarea acestuia la noile condiții socioeconomice. În schimb, în ipoteza în care creditorul formulează contestație, notificarea este afectată de o condiție rezolutorie, aceea a admiterii contestației de către instanța judecătorească competentă. Însă, indiferent dacă această

condiție se împlinește, pe toată perioada în care curge termenul de formulare a contestației și a judecății, până la soluționarea definitivă a contestației, notificarea are drept efect și suspendarea plăților rezultate din contractul de credit, ca o măsură provizorie și conexasă acestora.

92. În acest context, Curtea constată că un asemenea mecanism procedural nu este de natură să afecteze sau să anuleze dreptul de proprietate privată al creditorului pentru că suspendarea plăților este o măsură imediată care este menită să împiedice ruina iminentă a debitorului, înlăturând efectele negative asupra patrimoniului acestuia în condițiile în care creditorul decide să demareze o procedură judiciară. Este o măsură provizorie prin natura sa, întrucât, în cazul în care este admisă contestația creditorului, debitorul obligației va trebui să execute în continuare contractul de credit, plata sumelor de bani aferente perioadei de suspendare urmând a fi reluată.

93. Din cele de mai sus, Curtea, având în vedere conținutul normativ al art. 5 alin. (3) și art. 7 alin. (4) din Legea nr. 77/2016, constată că acestea reglementează o intervenție etatică cu privire la executarea contractelor de credit aflate în curs. De principiu, niciun text constituțional nu împiedică legiuitorul să intervină în executarea acestor contracte în vederea reechilibrării lor, cu respectarea condițiilor impuse prin Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016 referitoare la buna-credință și echitatea ce trebuie să guverneze această materie. Însă, intensitatea acestei intervenții, privită din perspectiva exigențelor Constituției, trebuie evaluată prin prisma testului de proporționalitate dezvoltat de Curtea Constituțională în jurisprudența sa [a se vedea Decizia nr. 75 din 26 februarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 265 din 21 aprilie 2015, Decizia nr. 270 din 7 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 554 din 28 iulie 2014 sau Decizia nr. 266 din 21 mai 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 443 din 19 iulie 2013] în condițiile în care drepturile relative, distinct de aplicarea art. 53 din Constituție, cunosc limitări implicit admise rezultate atât din evoluția și confruntarea acestora în timp [cu privire la caracterul evolutiv al conceptelor constituționale, a se vedea Decizia nr. 498 din 10 mai 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 428 din 28 iunie 2012, și Decizia nr. 64 din 24 februarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 286 din 28 aprilie 2015], cât și din perspectiva titularilor lor.

94. Raportat la cauza de față, Curtea constată că, deși creditorul obligației deține, în principiu, un bun, în sensul art. 1 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, reprezentat de creanța care face obiectul contractului de credit [a se vedea, în acest sens, și Decizia nr. 755 din 16 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 101 din 9 februarie 2015, paragraful 24], intervenția statului operată prin textele de lege criticate urmărește un scop legitim, respectiv protecția consumatorului prin evitarea punerii acestuia în situația de a plăti sume de bani corespunzătoare contractului de credit în condițiile în care se invocă impreviziunea întemeiată pe art. 969 și 970 din Codul civil din 1864. Așadar, scopul legitim urmărit se circumscrie conceptului de protecție a consumatorului prin înlăturarea pericolului ruinei sale iminente.

95. În continuare, Curtea urmează să analizeze dacă măsura criticată este adecvată, necesară și dacă respectă un just raport de proporționalitate între interesele generale și cele individuale. În acest sens, Curtea reține că, în mod abstract, suspendarea executării plăților este o măsură capabilă să îndeplinească scopul legitim urmărit, neexistând nicio abatere între substanța acesteia și finalitatea pe care o are în vedere. Mai mult, măsura reglementată și finalitatea avută în vedere se află într-un evident raport de consecvență logică, drept care se impune concluzia irefragabilă a caracterului său adecvat.

96. De asemenea, Curtea constată că măsura legală criticată este necesară, legiuitorul având deplina competență constituțională, în temeiul art. 15 alin. (1), art. 44 alin. (1) și art. 61 alin. (1) din Legea fundamentală de a proteja într-un mod efectiv interesele patrimoniale ale cetățenilor săi, atunci când în paradigma executării contractului — de credit în cazul de față — intervine un aspect care ține de impreviziune. Curtea observă că, din întreg arsenalul de măsuri pe care legiuitorul le avea la îndemână, a apelat la suspendarea temporară a plăților rezultate din contractul de credit, măsură ce trebuie calificată ca având un grad de intruziune moderat asupra dreptului de proprietate al creditorului, aspect dedus atât din natura sa juridică de măsură vremelnică/provizorie, cât și din posibilitatea creditorului de a-și vedea executată creanța întru totul, în măsura în care instanța judecătorească admite contestația formulată. Desigur, astfel cum s-a precizat, această opțiune a legiuitorului nu este cea mai puțin intruzivă, ipoteză în care legiuitorul ar fi trebuit să lase instanței judecătorești competența de a decide ea însăși, eventual, prin procedura ordonanței președințiale sau suspendarea executării silită, după caz, dacă se impune măsura suspendării în mod temporar a plății sumelor de bani aferente contractului de credit. Totuși, Curtea constată că această orientare legislativă a ținut seama de realitățile socio-economice existente, aspect cu privire la care legiuitorul are o largă marjă de apreciere, precum și de particularitățile și specificul circumstanțelor referitoare la iminența începerii sau continuării procedurii de executare silită cu efecte iremediabile asupra consumatorului, respectiv la relația profesionist-consumator în care acesta din urmă se află într-o situație de inferioritate economică. De aceea, în cazul în care între părți există o neînțelegere apărută cu privire la existența impreviziunii în contracte, legiuitorul, în mod corect, a apreciat ca fiind necesară o suspendare de drept a executării unui asemenea contract până la pronunțarea hotărârii judecătorești definitive în cauză care tranșează problema litigioasă dintre părți.

97. În continuare, Curtea reține că măsura criticată configurează un just raport de proporționalitate între interesele generale și cele particulare, în sensul că pune în balanță, pe de o parte, protecția imediată și nemijlocită a consumatorilor, așadar, a unui largi sfere de persoane care, deși situate într-un raport de egalitate juridică, formală cu profesioniștii, totuși, sub aspectul puterii lor economice, apreciate în mod individual, se află într-o evidentă relație de inferioritate, și, pe de altă parte, interesul profesioniștilor de a-și vedea executate sumele de bani rezultate din contractele de credit. Intervenind în acest domeniu sensibil, legiuitorul, în marja sa de apreciere, derivată din prevederile art. 61 alin. (1) din Constituție, a reglementat această măsură într-un domeniu limitat [contract de credit] și în condiții restrictive [condiții de admisibilitate în marja impreviziunii], protejând, cu efect imediat și provizoriu, persoanele expuse acestui risc major intervenit în executarea contractului, risc calificat de Curtea Constituțională ca fiind unul supraadăugat. Ar fi fost contrastant cu însăși noțiunea de impreviziune ca, pe perioada în care notificarea de dare în plată ar fi fost depusă, debitorul de bună-credință al obligației să fie ținut să plătească, în continuare, sume nominale de bani care, sub aspectul cuantumului lor, aduc în discuție impreviziunea, întrucât Curtea, în analiza sa, pleacă de la premisa axiomatică a art. 57 din Constituție. În aceste condiții, nu este de admis ca o realitate juridică formală, rezultată din contractul de credit, să prevaleze asupra regulilor de echitate și bună-credință care guvernează materia contractelor civile.

98. De asemenea, Curtea reține că, în condițiile în care instanța judecătorească admite contestația formulată de profesionist, prestațiile bănești datorate în temeiul contractului

de credit trebuie executate întocmai, creditorul obligației, în acest caz, având dreptul și la repararea prejudiciului, în măsura în care instanța judecătorească a constatat reaua-credință a debitorului în exercitarea dreptului său la notificarea prevăzută de art. 5 din Legea nr. 77/2016.

99. În consecință, având în vedere cele anterior expuse, Curtea constată că mecanismul procedural reglementat de legiuitor nu pune în discuție în niciun fel condițiile de drept substanțial ce trebuie avute în vedere la depunerea notificării, ci stabilește un echilibru procedural corect între părțile aflate în litigiu, cu respectarea principiului proporționalității ce trebuie să caracterizeze orice măsură etatică în domeniul proprietății private.

100. Totodată, Curtea reține că Legea nr. 77/2016, în interpretarea obligatorie dată prevederilor acesteia de către

Curtea Constituțională prin Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016, permite menținerea suspendării plăților către creditori numai în măsura în care, în cazul fiecărui contract de credit în parte, sunt îndeplinite criteriile obiective, respectiv condițiile existenței impreviziunii, și care vor fi evaluate în condiții de independență și imparțialitate de către instanțele de judecată. În acest fel, creditorii beneficiază de suficiente garanții că dreptul lor de proprietate nu poate fi atins în substanța sa prin reglementarea, în favoarea debitorilor, prerogativei prevăzute de art. 5 alin. (1), coroborat cu art. 5 alin. (3) și art. 7 alin. (4) din Legea nr. 77/2016.

101. Prin urmare, Curtea **va respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 11 teza întâi, raportate la dispozițiile art. 5 alin. (3) și art. 7 alin. (4), precum și la celelalte dispoziții din Legea nr. 77/2016.**

102. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi în privința excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 11 teza întâi, raportate la dispozițiile art. 5 alin. (3) și art. 7 alin. (4) din Legea nr. 77/2016, și cu unanimitate de voturi în privința excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 11 teza întâi, raportate la prevederile art. 3 teza întâi, a prevederilor art. 11 teza a doua, a prevederilor art. 11 teza întâi, raportate la prevederile art. 3 teza a doua, art. 4 alin. (1), art. 7 alin. (1), (2), (3), (5) și (6) și art. 8 alin. (1), a prevederilor art. 11 teza întâi, raportate la celelalte prevederi ale aceleiași legi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 8 alin. (5), a dispozițiilor art. 11 teza întâi, raportate la dispozițiile art. 3 teza întâi, precum și excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 11 teza a doua din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, excepție ridicată de Societatea Bancpost — S.A. din București în dosarele nr. 959/310/2016 al Judecătorei Sinaia, nr. 6.108/320/2016/a1 și nr. 6.038/320/2016/a1 ale Judecătorei Târgu Mureș — Secția civilă, nr. 2.895/305/2016 al Judecătorei Sfântu Gheorghe, nr. 4.253/221/2016 al Judecătorei Deva — Secția civilă, nr. 1.975/252/2016 al Judecătorei Lugoj, nr. 13.509/197/2016 al Judecătorei Brașov, nr. 4.323/204/2016 al Judecătorei Câmpina, nr. 1.127/184/2016 al Judecătorei Balș, nr. 14.142/4/2016 al Judecătorei Sectorului 4 București, nr. 10.677/271/2016 al Judecătorei Oradea — Secția civilă, nr. 10.297/180/2016 al Judecătorei Bacău — Secția civilă, nr. 5.964/278/2016 al Judecătorei Petroșani, nr. 6.552/1748/2016 al Judecătorei Cornetu, nr. 10.787/233/2016 al Judecătorei Galați — Secția civilă, nr. 2.852/207/2016 al Judecătorei Caracal, nr. 9.688/236/2016 al Judecătorei Giurgiu, nr. 3.488/312/2016 al Judecătorei Slobozia, nr. 20.797/245/2016 al Judecătorei Iași — Secția civilă, nr. 11.965/193/2016 al Judecătorei Botoșani — Secția civilă, nr. 3.697/290/2016 al Judecătorei Reșița și nr. 6.559/190/2016 al Judecătorei Bistrița — Secția civilă, precum și în Dosarul nr. 6.559/190/2016 al Judecătorei Bistrița — Secția civilă, de către Societatea ERB New Europe Funding II B.V. din București.

2. Respinge, ca devenită inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 11 teza întâi, raportate la dispozițiile art. 3 teza a doua, art. 4 alin. (1), art. 7 alin. (1), (2), (3), (5) și (6) și art. 8 alin. (1) din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, excepție ridicată de aceleași părți în aceleași dosare ale aceluiași instanțe.

3. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 11 teza întâi, raportate la dispozițiile art. 5 alin. (3) și art. 7 alin. (4), precum și la celelalte dispoziții din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, excepție ridicată de aceleași părți în aceleași dosare ale aceluiași instanțe, și constată că sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătorei Sinaia, Judecătorei Târgu Mureș — Secția civilă, Judecătorei Sfântu Gheorghe, Judecătorei Deva — Secția civilă, Judecătorei Lugoj, Judecătorei Brașov, Judecătorei Câmpina, Judecătorei Balș, Judecătorei Sectorului 4 București, Judecătorei Oradea — Secția civilă, Judecătorei Bacău — Secția civilă, Judecătorei Petroșani, Judecătorei Cornetu, Judecătorei Galați — Secția civilă, Judecătorei Caracal, Judecătorei Giurgiu, Judecătorei Slobozia, Judecătorei Iași — Secția civilă, Judecătorei Botoșani — Secția civilă, Judecătorei Reșița și Judecătorei Bistrița — Secția civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 28 februarie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Cosmin-Marian Văduva

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 372

din 30 mai 2017

referitoare la excepția de neconstituționalitate a sintagmei „precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv” cuprinse în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Benke Károly	— magistrat-asistent-șef

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Luminița Niculescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă și art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Societatea Liberty Technology Park — S.A. din Cluj-Napoca în Dosarul nr. 10.659/211/2013 al Curții de Apel Cluj — Secția a II-a civilă și de Cristina Trăilă și Jitariu (Cotigă) Cristina-Diana în Dosarul nr. 19.071/3/2013/a1 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția I civilă. Excepția de neconstituționalitate constituie obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 521D/2016.

2. Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 9 mai 2017, cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu Drăgănescu, și în prezența reprezentantului convențional al Societății Liberty Technology Park — S.A. din Cluj-Napoca, domnul avocat Cosmin Flavius Costăș, din cadrul Baroului Arad. În cadrul ședinței de judecată, Curtea, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a dispus conexarea Dosarului nr. 821D/2016 la Dosarul nr. 521D/2016, mai înainte înregistrat, iar dezbaterile au fost consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, când, având nevoie de timp pentru a delibera, în temeiul dispozițiilor art. 57 și art. 58 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, Curtea a dispus amânarea pronunțării asupra cauzei pentru data de 30 mai 2017, dată la care a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

3. Prin încheierile din 28 martie 2016 și 19 aprilie 2016, pronunțate în dosarele nr. 10.659/211/2013 și nr. 19.071/3/2013/a1, **Curtea de Apel Cluj — Secția a II-a civilă și Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția I civilă au sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, respectiv ale art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă și art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013,**

excepție ridicată de Societatea Liberty Technology Park — S.A. din Cluj-Napoca și de Cristina Trăilă și Jitariu (Cotigă) Cristina-Diana în cauze având ca obiect soluționarea recursului formulat împotriva hotărârii judecătorești pronunțate în apel.

4. În motivarea excepției de neconstituționalitate, în esență, se arată că există o încălcare a principiului egalității în drepturi între persoanele care au beneficiat de calea de atac a recursului înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 2/2013 și cele care nu mai beneficiază de această cale de atac după intrarea în vigoare a actului normativ.

5. Cu privire la încălcarea accesului liber la justiție se arată că, deși nu este un drept absolut, limitarea acestuia trebuie să fie prevăzută într-o lege adoptată în conformitate cu Constituția. Prin instituirea unui prag de 1.000.000 de lei pentru admisibilitatea exercitării recursului în cazul litigiilor evaluabile în bani, justițiabilul este privat de o cale de atac prin care se exercită controlul de legalitate al hotărârii judecătorești atacate. O asemenea ingerință în dreptul de acces liber la justiție nu este necesară și nici proporțională cu scopul urmărit, din moment ce instanțele judecătorești au la dispoziție un mijloc de filtrare a recursurilor, și anume incidența motivelor de casare prevăzute de Codul de procedură civilă. Se concluzionează în sensul că este complet inechitabil ca un justițiabil să fie pus în situația în care să fie incident un motiv de casare dintre cele reglementate de Codul de procedură civilă, dar să nu poată exercita această cale de atac doar pentru că obiectul litigiului nu atinge pragul de 1.000.000 lei.

6. Se ajunge la o inegalitate în drepturi în ceea ce privește accesul la justiție, neputându-se restricționa acest drept doar pentru o anumită categorie de cetățeni. În acest sens se arată că o cerere evaluabilă în bani de peste 500.000/1.000.000 lei nu este cu nimic mai presus față de cererile cu valoare mai redusă, neexistând niciun motiv obiectiv și pertinent pentru îngrădirea dreptului la a exercita calea extraordinară de atac a recursului pentru aceste din urmă persoane, care sunt exact în aceeași situație juridică precum celelalte persoane, doar că cererea lor are o valoare mai redusă.

7. În consecință, se susține că valoarea unui litigiu nu este un criteriu pertinent și suficient pentru a justifica vreo limitare sau diferențiere în ceea ce privește accesul la o cale de atac extraordinară. Se arată că, în ipoteza în care legiuitorul ar fi reglementat faptul că în toate litigiile evaluabile în bani calea de atac a recursului nu este permisă, atunci nu ar fi existat nicio încălcare a Constituției pentru că aceasta nu reglementează un anumit număr de căi de atac, ci recunoaște doar existența unui control judecătoresc; însă, reglementarea posibilității de a accesa o cale de atac în funcție de valoarea litigiului, iar nu de natura litigiului, încalcă egalitatea în drepturi și accesul liber la justiție.

8. Se mai arată că textul criticat este contrar egalității în drepturi din moment ce unii justițiabili pot avea acces la această cale extraordinară de atac, iar alții nu, fără ca această diferență de tratament juridic să aibă o justificare obiectivă și rațională.

9. În susținerea celor de mai sus sunt invocate Decizia nr. 396 din 26 aprilie 2012, Decizia nr. 580 din 14 aprilie 2009, Decizia nr. 1.160 din 6 noiembrie 2008, Decizia nr. 1.013 din 14 iulie 2011 și Decizia nr. 52 din 14 ianuarie 2010.

10. **Curtea de Apel Cluj — Secția a II-a civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, fiind realizate trimiteri la considerentele de principiu ale Deciziei nr. 350 din 7 mai 2015, Decizia nr. 500 din 30 iunie 2015 și Decizia nr. 517 din 7 iulie 2015.

11. **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția I civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, fiind realizate trimiteri la considerentele de principiu ale Deciziei nr. 1 din 8 februarie 1994, Deciziei nr. 500 din 30 iunie 2015 și Deciziei nr. 517 din 7 iulie 2015, precum și la Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 28 mai 1986, pronunțată în *Cauza Ashingdane împotriva Regatului Unit*, paragraful 57.

12. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

13. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Se arată că, potrivit dispozițiilor art. 126 alin. (2) din Constituție, competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt cele prevăzute numai prin lege, în virtutea acestui mandat constituțional, legiuitorul având competența de a adopta reglementări cu caracter general sau special, derogatoriu, cu aplicabilitate la anumite situații, în mod egal, pentru toți cei interesați în exercitarea acelorași categorii de drepturi sau în îndeplinirea acelorași categorii de obligații. Iar, potrivit prevederilor art. 129 din Constituție, împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii. Noul Cod de procedură civilă [art. 483 alin. (2) teza I] exceptează de la calea extraordinară de atac a recursului hotărârile pronunțate în cererile prevăzute la art. 94 pct. 1 lit. a)—i) din același cod, în cele privind navigația civilă și activitatea în porturi, conflictele de muncă și de asigurări sociale, în materie de expropriere, în cererile privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare, precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 500.000 lei inclusiv. Se mai susține că noul Cod a instituit o categorie nouă de hotărâri judecătorești, anume aceea a hotărârilor care nu sunt susceptibile de recurs, soluția fiind diferită de cea promovată de Codul de procedură civilă din 1865, care a cunoscut categoria hotărârilor ce nu puteau fi controlate pe calea apelului. Rațiunile pentru care legiuitorul a suprimat calea de atac a recursului sunt determinate, în principal, de imperativul major al descongestionării instanței supreme de un număr considerabil de recursuri, interesul relativ redus al litigiului constituindu-se deopotrivă într-un temei pentru suprimarea căii extraordinare de atac a recursului. Ținând seama și de numărul insuficient de personal al Înaltei Curți de Casație și Justiție, noua soluție legislativă a urmărit degrevarea temporară a activității acestei instanțe — care, în sistemul noului Cod, a dobândit competențe noi, cum ar fi procedura hotărârii prealabile —, precum și observarea impactului normelor de competență instituite de noua reglementare procesual civilă asupra activității acestei instanțe.

14. Se apreciază că dispozițiile noului Cod de procedură civilă au reglementat restricții semnificative, destinate a restrânge obiectul recursului, exceptarea unor litigii de la calea de atac a recursului reprezentând o opțiune utilă în vederea realizării imperativului de descongestionare a activității instanței supreme de un număr impresionant de cauze.

15. Dreptul de acces la justiție, ca drept fundamental convențional și constituțional, nu conferă tuturor *sine modo* și dreptul de acces la toate „gradele de jurisdicție”, dar implică

indubitabil dreptul la exercitarea căilor de atac prevăzute de lege. Soluția legislativă criticată de autorii excepției trebuie analizată și în contextul regândirii regimului căilor de atac prin noua reglementare procesual civilă de drept comun, care a adus o schimbare de paradigmă în ceea ce privește sistemul căilor de atac și rolul recursului. Astfel, apelul este calea de atac obișnuită, de drept comun, care se poate exercita în legătură cu orice nemulțumire referitoare la hotărârea de primă instanță, fie că este de fapt sau de drept, asigurând două judecăți de fond, deci dublul grad de jurisdicție; spre deosebire de reglementarea anterioară, când excepțiile erau nejustificate de numeroase, noul Cod a restrâns considerabil aceste excepții și a dat prioritate exercitării apelului. În sistemul noului Cod, apelul este singura cale ordinară de atac, calea de atac obișnuită, care a fost suprimată în puține cazuri față de vechea reglementare, tocmai pentru a sublinia că, de regulă, ultima care poate îndrepta o nedreptate este instanța de apel, care asigură o nouă judecată de fond și deci dublul grad de jurisdicție, recursul intervenind într-adevăr excepțional, în condiții restrictive și exclusiv pentru motive de legalitate. Se arată că recursul este o cale extraordinară de atac prin care, în condițiile și pentru motivele limitativ prevăzute de lege, se exercită un control suplimentar de legalitate; recursul urmărește să supună Înaltei Curți de Casație și Justiție examinarea, în condițiile legii, a conformității hotărârii atacate cu regulile de drept aplicabile; în cazurile anume prevăzute de lege, recursul se soluționează de către instanța ierarhic superioară celei care a pronunțat hotărârea atacată [art. 483 alin. (3) și alin. (4) teza I]; „recursul hibrid”, prevăzut de art. 304¹ din vechiul Cod de procedură civilă nu se mai regăsește în noul Cod și că necesitatea acestui recurs, ca substituit (imperfect) al apelului, a fost generată de suprimarea discutabilă a apelului într-un număr mare de cauze, în vechea reglementare.

16. Se mai invocă Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994, precum și Decizia nr. 500 din 30 iunie 2015, cu referire specială asupra conținutului normativ al art. 21 din Constituție și asupra caracterului constituțional al art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013.

17. **Avocatul Poporului**, în Dosarul nr. 821D/2016, își menține punctul de vedere exprimat într-o serie de alte dosare ale Curții Constituționale cu obiect similar în sensul constituționalității prevederilor legale criticate.

18. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

19. În temeiul art. 76 din Legea nr. 47/1992, Curtea Constituțională a solicitat Înaltei Curți de Casație și Justiție comunicarea unei situații statistice, pe ani, a numărului de cereri de recurs judecate în ipoteza cererilor evaluabile în bani în valoare de peste 1.000.000 lei, în privința proceselor pornite începând cu data intrării în vigoare a noului Cod de procedură civilă.

20. **Înalta Curte de Casație și Justiție**, prin Adresa înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 4.032 din 29 martie 2017, a indicat faptul că la sfârșitul anului 2016 ponderea dosarelor ce se judecă în baza dispozițiilor noului Cod de procedură civilă este de 52,5% la Secția civilă și de 40% la Secția a II-a civilă. S-a mai arătat că datele statistice culese nu evidențiază numărul dosarelor în funcție de valoarea obiectului cererilor de chemare în judecată.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile reprezentantului convențional al Societății Liberty Technology Park — S.A. din Cluj-Napoca și ale procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

21. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

22. **Obiectul excepției de neconstituționalitate**, astfel cum a fost formulat, îl constituie dispozițiile art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă și art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 89 din 12 februarie 2013. Curtea reține, însă, că aplicabil în speță este numai art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, text care are, de principiu, aceeași soluție legislativă cu cel al art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Această din urmă dispoziție legală nu se aplica nici la data ridicării excepției, nici la data pronunțării prezentei decizii, intrarea sa în vigoare fiind succesiv prorogată până la data de 1 ianuarie 2019, prin articolul unic alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2015 pentru prorogarea unor termene prevăzute de Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 964 din 24 decembrie 2015, și prin art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 95/2016 pentru prorogarea unor termene, precum și pentru instituirea unor măsuri necesare pregătirii punerii în aplicare a unor dispoziții din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.009 din 15 decembrie 2016. Așadar, având în vedere că cererea de chemare în judecată a fost introdusă ulterior datei de 15 februarie 2013, aplicabil în speță este art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 89 din 12 februarie 2013 [a se vedea, în acest sens, și Decizia nr. 661 din 8 noiembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 148 din 28 februarie 2017, paragraful 22]. Având în vedere și critica de neconstituționalitate punctual realizată, Curtea reține drept obiect al excepției de neconstituționalitate sintagma „*precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv*” cuprinsă în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, text care are următorul conținut: „*Nu sunt supuse recursului hotărârile pronunțate în cererile prevăzute la art. 94 pct. 1 lit. a)–j), în cele privind navigația civilă și activitatea în porturi, conflictele de muncă și de asigurări sociale, în materie de expropriere, în cererile privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare, precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv*”.

23. În opinia autorilor excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor constituționale ale art. 4 alin. (2) privind criteriile de nediscriminare, art. 16 alin. (1) privind egalitatea în drepturi, art. 21 alin. (1) și (2) privind accesul liber la justiție și ale art. 124 alin. (1) și (2) privind înfăptuirea justiției. De asemenea sunt invocate și prevederile art. 6 paragraful 1 privind dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

24. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, prin Decizia nr. 369 din 30 mai 2017, nepublicată*) încă în Monitorul Oficial al României, Partea I, la data pronunțării prezentei decizii, a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că sintagma „*precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv*”, cuprinsă în

art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă este neconstituțională.

25. În esență, Curtea a reținut că din moment ce legiuitorul a reglementat calea de atac a recursului, acesta trebuie să asigure egalitatea juridică a cetățenilor în utilizarea acestei căi de atac, chiar dacă este una extraordinară. Legiuitorul poate institui un tratament juridic diferit pentru exercitarea căii de atac a recursului, reglementând anumite situații în care nu se poate formula recurs, însă acest tratament juridic diferit nu poate fi doar expresia aprecierii exclusive a legiuitorului, ci trebuie să se justifice în mod obiectiv și rațional, în respectul principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție. În consecință, legiuitorul nu are îndreptățirea constituțională de a bloca, în funcție de valoarea pretenției deduse judecătii, accesul la calea de atac a recursului, deoarece pune *ab initio* cetățenii într-o situație diferită, fără a avea o justificare obiectivă și rezonabilă, contrar art. 16 alin. (1) din Constituție. În consecință, prin impunerea unui prag valoric al cererii pentru accesul la calea de atac a recursului, legiuitorul nu asigură egalitatea juridică a cetățenilor în accesul la această cale extraordinară de atac, parte componentă a dreptului la un proces echitabil. Prin urmare, sintagma „*precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv*” cuprinsă în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 contravine, pe lângă dispozițiile art. 16 alin. (1) din Constituție, și celor ale art. 21 alin. (3) din Legea fundamentală.

26. Curtea a mai arătat că recursul este parte a mecanismului pus la îndemâna instanței supreme de a realiza interpretarea și aplicarea unitară a legii, rol consacrat de art. 126 alin. (3) din Constituție, precum și a garanțiilor dreptului la un proces echitabil, în sensul că cetățeanul trebuie să fie încredințat de faptul că i s-a aplicat corect legea la judecata în fond și că au fost respectate normele de ordine publică referitoare la compunerea instanței sau competența instanței, alte reguli de procedură apreciate ca fiind importante, cerințele referitoare la motivarea hotărârii sau autoritatea de lucru judecat. Este adevărat că recursul în interesul legii este un alt element al mecanismului de interpretare și aplicare unitară a legii, însă acesta se aplică numai în situațiile în care există o jurisprudență neunitară de o anumită consistență. Mai mult, recursul în interesul legii acoperă situațiile pentru viitor, el nefiind un remediu direct, nemijlocit al persoanei pentru revenirea la starea de legalitate în cazul concret dedus judecătii. Prin urmare, în vederea unificării jurisprudenței, Înalta Curte de Casație și Justiție nu are numai rolul de a soluționa recursuri în interesul legii, ci și pe acela de a casa hotărârile instanțelor inferioare care nu sunt conforme cu regulile de drept aplicabile.

27. Întrucât recursul se soluționează de Înalta Curte de Casație și Justiție și, în cazurile anume prevăzute de lege, de instanța ierarhic superioară celei care a pronunțat hotărârea atacată, Curtea a reținut că, în cazul recursurilor ce intră în competența de soluționare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, dispozițiile legale criticate introduc o dublă măsură în privința evaluării legalității hotărârilor judecătorești, stabilind, pe de-o parte, că instanța supremă își exercită acest rol numai în anumite situații și, pe de altă parte, că își exercită acest rol numai atunci când cererile evaluabile în bani au o anumită valoare. Prin urmare, în cazul recursurilor ce intră în competența de soluționare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, sintagma „*precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv*”, cuprinsă în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, contravine și dispozițiilor art. 126 alin. (3) din Constituție.

*) Decizia Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017 a fost publicată ulterior în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 582 din 20 iulie 2017.

28. În consecință, având în vedere art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, precum și data sesizării Curții Constituționale, excepția de neconstituționalitate urmează a fi respinsă ca devenită inadmisibilă. În aceste condiții, potrivit jurisprudenței Curții, reprezentată, de exemplu, prin Decizia nr. 22 din 21 ianuarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 162 din 9 martie 2015, paragraful 18, sau Decizia nr. 365 din

2 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 643 din 22 august 2016, paragraful 40, în temeiul Deciziei nr. 369 din 30 mai 2017, prezenta decizie poate constitui motiv de revizuire, conform art. 509 alin. (1) pct. 11 din Codul de procedură civilă [a se vedea, pe larg, și Decizia nr. 866 din 10 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 1 februarie 2016, paragrafele 19—23).

29. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca devenită inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a sintagmei „*precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv*” cuprinse în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Societatea Liberty Technology Park — S.A. din Cluj-Napoca în Dosarul nr. 10.659/211/2013 al Curții de Apel Cluj — Secția a II-a civilă și de Cristina Trăilă și Jitariu (Cotigă) Cristina-Diana în Dosarul nr. 19.071/3/2013/a1 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția I civilă.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Cluj — Secția a II-a civilă și Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția I civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 30 mai 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent-șef,

Benke Károly

★

RECTIFICĂRI

În cuprinsul anexei nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 459/2017 privind declanșarea procedurilor de expropriere a imobilelor proprietate privată situate pe amplasamentul suplimentar, care fac parte din coridorul de expropriere al lucrării de utilitate publică de interes național „Autostrada Lugoj—Deva”, aflate pe raza localității Lăpugiu de Jos din județul Hunedoara, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 529 din 6 iulie 2017, se face următoarea rectificare:

— la nr. crt. 3, în coloana „Numărul cărții funciare (titlu de proprietate)”, în loc de: „61735” se va citi: „61835”.

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

5 948493 057369